

Sygn. akt I C. 73/16 upr.

UZASADNIENIE

Powód J. C. wystąpił do tut. Sądu z pozwem domagając się nakazania pozwanej (...) dla domu sp. z o.o. w W. odstąpienia od naliczania kar jako opłaty wyrównawczej z tytułu rozwiązanej przed rozpoczęciem świadczenia usług umowy. Domagał się także zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu swego żądania podał, iż będąc abonentem (...) S.A, która przekształciła się w (...) S.A zawarł z pozwaną umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych na podstawie oferty złożonej drogą telefoniczną. Do wyrażenia zgody doszło pod wpływem błędu, wywołanego przez przedstawiciela który poprowadził rozmowę w ten sposób, iż powód był przekonany że jest on przedstawiciel (...) S.A., a oferta obniżenia abonamentu jest ofertą firmy (...). W dobrej wierze po dostarczeniu w dniu 19 czerwca 2015r. umowy przez kuriera, który w dużym pośpiechu ponaglał konsumenta do podpisania umowy powód podpisał dokumenty bez ich sprawdzania. Sytuacja wyjaśniła się dopiero z chwilą, kiedy pracownik (...) S.A. telefonicznie poinformowała o złożonej przez Telekomunikację dla domu w jej imieniu dyspozycji zmiany operatora. Wówczas powód zrozumiał, iż zaszła pomyłka i w dniu 16 lipca 2015r. złożył w (...) S.A. cofnięcie zgody na zmianę operatora, co było równoznaczne z oświadczeniem o odstąpieniu od umowy z Telekomunikacją dla domu. Pozwana w związku z powyższym obciążała go należnościami z tytułu abonamentu. J. C. podał, iż opłacał abonament u dotychczasowego operatora oraz faktury otrzymywane od Telekomunikacja dla domu albowiem obawiał się wyegzekwowania należności w drodze egzekucji. W ocenie powoda, pozwana obciążając go kosztami rezygnacji z umowy ograniczyła jego prawo do odstąpienia od umowy oraz stanowi naruszenie art. 57 ust 6 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne. Powód wskazał również, iż świadczenie na jego rzecz nie zostało rozpoczęte albowiem nigdy nie korzystał z numery prefiksu. W ocenie powoda przedmiotowa umowa została zawarta pod wpływem błędu w rozumieniu art. 84 § 1 kc dlatego też żądanie przez pozwanego uiszczenia opłat wyrównawczych jest nieuzasadnione.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów według norm przepisanych. Podąła, iż umowa nie została zawarta na skutek błędu, oraz zaprzeczył by usługa (...) miała charakter wiodący i jej rozpoczęcie uprawniało do naliczania opłaty wyrównawczej w przypadku przedterminowego rozwiązania umowy. Podąła, iż przez cały okres obowiązywania usługi nie dezaktywowała dostępu do usługi, tym samym powód mógł korzystać z usługi. W ocenie pozwanej podnoszony przez powódkę zarzut działania pod wpływem błędu nie znajduje zastosowania w niniejszym stanie faktycznym. Powód podpisując umowę otrzymał komplet dokumentów na których były wszystkie dane rejestrowe pozwanej i nie sposób było ich nie zauważyć. Pozwana podąła, iż dochowała staranności w celu uchwycenia powoda przed wprowadzeniem jej w błąd co do tożsamości pozwanej. Powód przyznał, że podpisał dokumenty dlatego też umowa z dnia 19 czerwca 2015 r. została ważnie zawarta, z czym wiąże skutki prawne w postaci powstania roszczeń kontraktowych. Pozwanemu wręczono wszelkie dokumenty w tym wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy. W oświadczeniu abonenta Wszystkie te informacje zostały przez powoda potwierdzone jej własnoręcznym podpisem. Wskazał, iż powód skorzystał z prawa odstąpienia od umowy po upływie ustawowego terminu 10 dni. W konsekwencji oświadczenie o odstąpieniu, jako złożone po terminie jest nieskuteczne i zostało potraktowane jako rozwiązanie umowy.

Sąd ustalił, co następuje:

J. C. ma 75 lat i jest osobą słabo słyszącą. Jest abonentem (...) S.A. W czerwcu 2015 r. telefonicznie skontaktował się z nim przedstawiciel Telekomunikacja dla domu sp. z o.o. w W. z propozycją zawarcia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych na korzystniejszych warunkach. J. C. zgodził się na zawarcie umowy z uwagi na propozycję niższego abonamentu. Przedstawiciel poinformował J. C., iż umowa zostanie dostarczona mu przez kuriera do domu. (dowód: wysłuchanie informacyjne powoda k. 69 – 69 v)

Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych wraz z innymi dokumentami została jemu dostarczona do lokalu mieszkalnego przez kuriera w dniu 19 czerwca 2015r. Dokumenty w tym akceptację regulaminu wykonania usługi

abonament telefoniczny przez (...) S.A. oraz oświadczenie abonenta zostały przez J. C. podpisane w dniu ich dostarczenia tj. 19 czerwca 2015 r. Zgodnie z treścią umowy została ona zawarta na okres 24 miesięcy. J. C. podpisał oświadczenie, że otrzymał egzemplarz umowy, regulaminu świadczenia usług telekomunikacyjnych cennik promocyjny oraz cennik podstawowy. Zgodnie z treścią umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych abonent jest zobowiązany do terminowego uiszczania opłat określonych w umowie, cenniku podstawowym lub w przypadku umów na czas określony w ramach promocji, w obowiązującym abonenta cenniku promocyjnym. Jednocześnie J. C. podpisał przedłożone mu przez kuriera oświadczenie o rozwiązaniu umowy abonenckiej z (...) S.A. z dniem 24 lipca 2015 r. (dowód: umowa k. 7 – 8, k. 38 – 39, regulamin k. 9 – 11, cennik promocyjny wraz z załącznikiem k.12 – 13, oświadczenie k. 41)

Według zapisów Umowy z dnia 19 czerwca 2015 r. zawarta ona być miała na okres 24 miesięcy, obowiązującym cennikiem miał być Cennik Promocyjny W ust. 13 przewidziane zostało operatorowi roszczenie o zwrot przyznanej ulgi (zwanej „opłatą wyrównawczą”) w wysokości nieprzekraczającej wartości przyznanej ulgi pomniejszonej o proporcjonalną jej wartość do dnia rozwiązania w przypadku wypowiedzenia umowy przez abonenta, natomiast w ust. 14 przewidziano opłatę wyrównawczą z powodu rozwiązania umowy w wysokości 25 zł miesięcznie za okres do końca trwania umowy. (dowód: umowa k. 7 – 8, k. 38 – 39)

J. C. nie przeglądał pozostawionych mu przez kuriera dokumentów, jak również nie analizował ich treści. Po pewnym czasie J. C. zorientował się, że oferta, którą mu przedstawiono nie obniża jego opłat za telefon, a wręcz przeciwnie, podwyższa je. Okazało się bowiem, iż jest obowiązany do uiszczania dwóch abonamentów - na rzecz dotychczasowego operatora tj. (...) S.A. oraz na rzecz nowego tj. (...) dla domu sp. z o.o. Z uwagi na powyższe niezwłocznie tj. dnia 16 lipca 2015 r. udał się do salonu (...) S.A. gdzie złożył oświadczenie o wycofaniu oświadczenia woli co do rozwiązania umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych z (...) S.A. Jednocześnie upoważnił (...) S.A. do jego reprezentowania wobec (...) dla domu sp. z o.o. w W.. Usługa, którą miała świadczyć Telekomunikacja dla domu sp. z o.o. w W. nigdy nie była świadczona. (dowód: wyjaśnienia informacyjne powoda k. 69 – 69 v, oświadczenie k. 14)

Telekomunikacja dla domu sp. z o.o. w W. udostępniła J. C. usługę prefixu ręcznego, po czym wystawiła faktury nr:

1. (...) na kwotę 20,91 zł z dnia 24.08.2015 r., która opiewała pakiet minut, opłatę jednorazową oraz podatek VAT. Faktura została opłacona.
2. (...) na kwotę 17,05 zł z dnia 21.09.2015 r. która opiewała pakiet minut, usługę dodatkową, biling w formie wydruku oraz podatek VAT. Faktura została opłacona.
3. (...) na kwotę 17,05 zł z dnia 20.10.2015 r. która opiewała pakiet minut, usługę dodatkową, biling w formie wydruku oraz podatek VAT. Faktura została opłacona.
4. (...) na kwotę 17,05 zł z dnia 20.11.2015 r. która opiewała pakiet minut, usługę dodatkową, biling w formie wydruku oraz podatek VAT. Faktura została opłacona.
5. (...) na kwotę 4,91 zł z dnia 30.12.2015 r. która opiewała wyłącznie koszt bilingu w formie wydruku oraz podatek VAT. Faktura została nie została opłacona.

J. C. nie korzystał z usług (...) dla domu sp. z o.o. w W.. Zapłata za wystawione faktury wynikała z obawy o wszczęcie egzekucji. (dowód: wydruk panelu C. k. 40, faktury k. 43 – 47, wyjaśnienia informacyjne powoda k. 69 – 69 v,)

W piśmie z dnia 15 października 2015 r. J. C. oświadczył, iż wypowiada umowę zawartą dnia 19 czerwca 2016 r. na przeniesienie nr (...). W piśmie tym wezwał o nieprzesyłanie dalszych faktur oraz podał, iż w jego ocenie jest to niezgodne z obowiązującym prawem telekomunikacyjnym. (dowód: pismo k. 15, k.48)

W związku ze złożonym do rzecznika konsumentów wnioskiem J. C., rzecznik konsumentów w dniu 17 listopada 2015 r. wystąpił do (...) dla domu sp. z o.o. w W. z pismem, w którym wskazał na nieprawidłowości związane ze sposobem

zawarcia umowy oraz wezwał Spółkę do zaprzestania obciążania klienta za usługi których nie było. (Dowód: pismo rzecznika konsumentów z dnia 17 listopada 2015 r. – k. 16)

Pismem z dnia 4 grudnia 2015 r. Telekomunikacja dla domu sp. z o.o. w W. odrzuciła argumentację przedstawioną przez rzecznika konsumentów, wskazując, że zarówno sposób przedstawienia J. C. oferty usług telekomunikacyjnych, jak i zawarcie umowy zostały przeprowadzone prawidłowo, gdyż wszystkie informacje związane z warunkami umowy zostały przekazane w momencie zawierania umowy, co klient potwierdził, podpisując oświadczenie. (Dowód: pismo z dnia 4 grudnia 2015 r. – k. 17)

W dniu 4 lutego 2016 r. Telekomunikacja dla domu sp. z o.o. w W. wystawiła notę obciążeniową nr (...) nakładającą na J. C. obowiązek zapłaty kwoty 475,00 zł, obejmującą wyrównawczą zgodnie z § 1 ust. 13 i 14 umowy. (dowód: nota k. 49)

Sąd zważył co następuje:

W niniejszej sprawie strona powodowa domagała się wydania wyroku nakazującego pozwanej Telekomunikacja dla domu sp. z o.o. w W. odstąpienia od naliczania kar jako opłaty wyrównawczej z tytułu rozwiązanej przed rozpoczęciem świadczenia usług umowy. Tak sformułowane powództwo należy niewątpliwie do kategorii powództw o ustalenie, którego podstawę stanowi art. 189 kpc (w tym zakresie por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 09 lutego 1999 r. w sprawie sygn. akt . I ACa 1105/98 opubl. w zbiorze orzecznictwa S.A. w W. rok 1999 Nr 4 poz. 40).

Zgodnie z art. 189 kpc powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. W wypadku zatem wystąpienia z żądaniem znajdującym oparcie w przywołanym przepisie podstawową kwestią podlegającą rozstrzygnięciu Sądu jest istnienie interesu prawnego po stronie zgłaszającego żądanie. Dopiero ustalenie, iż interes taki zachodzi uzasadnia dokonanie dalszej merytorycznej oceny zgłoszonego roszczenia. Zauważyć w tym miejscu należy, że przez "interes prawny" w znaczeniu art. 189 kpc rozumieć należy istniejącą potrzebę uzyskania korzyści w sferze prawnej czy też, inaczej rzecz ujmując, potrzebę uzyskania wyroku odpowiedniej treści, wywołaną rzeczywistym naruszeniem albo zagrożeniem określonej sfery prawnej. Udzielenie ochrony przez sąd następuje tylko wówczas, gdy po stronie podmiotu ochrony tej żądającego, interes prawny w jej uzyskaniu rzeczywiście zachodzi (w tym zakresie por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 15 kwietnia 1999 r. w sprawie sygn. akt I ACa 1046/98 opubl. w OSA z roku 1999 Nr 11-12, poz. 49, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08 maja 2000 r. sygn. akt V CKN 29/00 opubl. w zbiorze orzecznictwa LEX nr 52427). Interes prawny, o którym mowa w art. 189 k.p.c., nie może być przy tym rozumiany subiektywnie, tj. według odczucia powoda, ale obiektywnie, tj. na podstawie rozumnej oceny sytuacji, w której powód występuje z tego rodzaju powództwem. Interes prawny powoda musi być ponadto zgodny z prawem i zasadami współżycia społecznego, jak również z celem, któremu służy art. 189 k.p.c. (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 listopada 2002 r. sygn. akt II CKN 1047/00 opubl. w zbiorze orzecznictwa LEX nr 75344).

W kontekście okoliczności niniejszej sprawy istnienie interesu prawnego po stronie powoda Sąd uznał za oczywiste. Bezspornie bowiem strona pozwana obciążyła powoda notą obciążeniową domagając się zapłaty na swoją rzecz kwoty 475 zł. Ustalenie zatem przez Sąd, iż nie jest on zobowiązany do uiszczenia tejże wierzytelności/względnie ustalenie przeciwnie, ma zasadniczy wpływ na obowiązki powoda i jego sytuację prawną.

Ustaliwszy powyższe w dalszej kolejności należało przejść do rozstrzygnięcia zgłoszonego przez powoda żądania. Z zeznań powoda wynika, że nie doręczono mu wzoru umowy i załączników, w tym regulaminów stosowanych przez Telekomunikację dla domu sp. z o.o. w W. przed zawarciem umowy, wbrew obowiązkowi wynikającemu art. 384 § 1 kc. Zgodnie z powołanym przepisem wiążą one drugą stronę, w tym konsumenta tylko wówczas, gdy zostały mu doręczone przed zawarciem umowy, co należy rozumieć jako doręczenie umożliwiające swobodne zapoznanie się z ich treścią przed podjęciem decyzji o ich zaakceptowaniu. Nie można uznać za dopełnienie tego obowiązku doręczenie przez kuriera pliku dokumentów – zawierających łącznie 14 stron dokumentów - słabo czytelnych, bo sporządzonych drobną czcionką dokumentów w sposób uniemożliwiający, lub co najmniej bardzo utrudniający zapoznanie z nimi, a także wywieranie presji psychicznej na konsumenta do podpisania dokumentów przez kuriera dostarczającego

przesyłkę. Dlatego wzór umowy, a także cenniki stosowane przez pozwaną nie mogły wiązać powoda. Stosownie do art. 385 § 1 k.c., powoda, jako konsumenta, nie wiążą postanowienia umowy, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Za nie uzgodnione indywidualnie uważa się te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Strona pozwana nie powoływała się na to, że postanowienia odnoszące się do opłaty wyrównawczej zostały uzgodnione indywidualnie z powódką, a gdyby się na to powołała, obciążałby ją ciężar dowodu, zgodnie z § 4.

Także prawo europejskie, zawarte w Dyrektywie nr 93/13/ EWG, wprowadza ochronę konsumentów przed nieuczciwymi postanowieniami umownymi. W wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 30 maja 2013 r. C-488/11 przyjęto, że „Art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że nie pozwala on sądowi krajowemu, jeżeli stwierdził on nieuczciwy charakter postanowienia dotyczącego kary umownej w umowie zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, na ograniczenie się, do czego upoważnia go prawo krajowe, do obniżenia przewidzianej przez nie kwoty kary umownej obciążającej tego konsumenta, lecz zobowiązuje go do zwykłego niestosowania rzeczoności postanowienia wobec konsumenta.”

Dodatkowo roszczenie J. C. znajduje swe uzasadnienie w kontekście art. 57 ust. 6 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. prawo telekomunikacyjne (Dz.U. Nr 171, poz. 1800). Zgodnie z treścią wskazanego przepisu w przypadku zawarcia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, w tym o zapewnienie przyłączenia do publicznej sieci telekomunikacyjnej, związanego z ulgą przyznaną abonentowi, wysokość roszczenia z tytułu jednostronnego rozwiązania umowy przez abonenta lub przez dostawcę usług z winy abonenta przed upływem terminu, na jaki umowa została zawarta, nie może przekroczyć wartości ulgi przyznanej abonentowi pomniejszonej o proporcjonalną jej wartość za okres od dnia zawarcia umowy do dnia jej rozwiązania. Roszczenie nie przysługuje w przypadku rozwiązania przez konsumenta umowy przed rozpoczęciem świadczenia usług, chyba że przedmiotem ulgi jest telekomunikacyjne urządzenie końcowe. Przez ulgę przyznaną w rozumieniu tego przepisu należy jednak uznać wyłącznie ulgę faktycznie udzieloną, a nie taką, która mogłaby być udzielona, gdyby przystąpiono do wykonania umowy. Sąd pragnie zaznaczyć, iż z uzasadnienia w rządowego projektu zmiany wskazanego przepisu wynika, iż ostatnia nowelizacja wskazanego przepisu została podyktowana koniecznością doprecyzowania zasad występowania przez dostawcę usług telekomunikacyjnych wobec abonenta z roszczeniem z tytułu zwrotu równowartości ulgi w sytuacji rozwiązania umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych przed upływem terminu, na jaki została ona zawarta. Potrzeba ta wynika ze zidentyfikowanego obciążania konsumentów równowartością ulgi w rozumieniu art. 57 ust. 6 ustawy - Prawo telekomunikacyjne, w sytuacji gdy po zawarciu przez konsumenta umowy z dostawcą nie dochodzi do rozpoczęcia świadczenia usług w wyniku odstąpienia konsumenta od umowy zawartej poza lokalem lub na odległość; wycofania przez konsumenta zamówienia dotyczącego zmiany dostawcy usługi w ramach usługi hurtowego dostępu do sieci, wypowiedzenia przez konsumenta umowy przed określonym w niej terminem rozpoczęcia świadczenia usług. Należy podkreślić, że przeważająca praktyka przedsiębiorców działających na rynku usług telekomunikacyjnych polega na występowaniu z żądaniem do konsumenta zwrotu równowartości przyznanej ulgi dopiero po rozpoczęciu świadczenia usług, tj. dopiero, gdy ulga została konsumentowi realnie przyznana, czyli rozpoczął on korzystanie z usług na zasadach promocyjnych ("ulgowych"). W świetle ww. przypadków postępowania niektórych dostawców usług telekomunikacyjnych okazuje się, że interpretacja pojęcia "przyznanej ulgi" może mieć miejsce przez pryzmat formalnego zagwarantowania ulgi w umowie, niezależnie od okoliczności rozpoczęcia korzystania przez konsumenta z usług na zasadach promocyjnych ("ulgowych") w ramach takiej umowy. Przedmiotowe podejście prowadzi do tego, że w razie rozwiązania przez konsumenta umowy przed rozpoczęciem świadczenia usług dochodzi do sytuacji, w której usługa nie jest świadczona, natomiast dostawca usług występuje wobec konsumenta z roszczeniem o zwrot równowartości ulgi za cały okres, na jaki umowa została pierwotnie zawarta (np. 2 lata). W ten sposób dostawca usług, nie rozpoczynając świadczenia konsumentowi usług na zasadach promocyjnych ("ulgowych"), obciąża bezpodstawnie konsumenta nieraz bardzo wysokimi opłatami z tytułu ulg, z których konsument, rozwiązując umowę, w ogóle nie skorzystał.

W kontekście powyższego stwierdzić należy, iż ulga nie została przyznana powodowi, a więc nie została faktycznie udzielona. Po pierwsze bowiem J. C. nie korzystał z usług telekomunikacyjnych pozwanej, a więc nie mógł skorzystać również z ulgi. W momencie bowiem w którym zorientował się, iż został wprowadzony w błąd co do zasad na jakich ma się odbywać świadczenie usługi, w dniu 16 lipca 2015 r. wycofał oświadczenie i nie dokonywał połączeń przy użyciu nr prefiksu. Po drugie z przedłożonych dokumentów – zarówno przez stronę powodową jak i pozwaną, nie sposób doszukać się w jakiej wysokości ulga miała zostać powodowi udzielona. Dla wyliczenia wartości ulgi przyznanej, uwzględniać bowiem należy, że ulga oznacza obniżkę określonych opłat. W tej sytuacji ulga winna być wyraźnie określona w odniesieniu do opłat wynikających z umowy. Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w pkt. I wyroku.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z art. 98 kpc zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania pozwany, który przegrał niniejszy proces, winien zwrócić powodce wyłożone przez nią koszty, na które składa się uiszczona opłata sądowa 30,00 złotych, o czym orzeczono jak w pkt. II wyroku.

SSR Małgorzata Malinowska

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pozwanemu z pouczeniem o sposobie i trybie złożenia apelacji.

SSR Małgorzata Malinowska

02.06.2016r.